

Marcin Konieczny

dr

Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie

e-mail: markon7788@gmail.com

ORCID: 0000-0002-1798-1509

OPEN ACCESS

Przykłady zaangażowania Straży Granicznej w misje pokojowe Unii Europejskiej

Streszczenie

W artykule przedstawiono przykłady udziału i zaangażowania Straży Granicznej w misjach pokojowych prowadzonych przez Unię Europejską. W niniejszym opracowaniu dowiedziono, że Straż Graniczna, działając we współpracy z takimi formacjami, jak Policja, Wojsko, Służba Celna, skutecznie wspiera państwa, które znalazły się w konflikcie militarnym bądź kryzysie politycznym, gospodarczym czy narodowym. Zaangażowanie Straży Granicznej i jej współpraca z funkcjonariuszami z innych krajów polega m.in. na wymianie sprzętu technicznego najnowszej generacji, udzielaniu pomocy w procesie kontroli granic i obszarów przygranicznych oraz poszerzaniu kompetencji językowych. Artykuł udowadnia, że polscy funkcjonariusze Straży Granicznej wielokrotnie mieli okazję wykazać się doświadczeniem i umiejętnościami w procesie udzielania pomocy krajom, które znalazły się w kryzysie. Były to w szczególności Kosowo, Gruzja, Ukraina, Mołdawia, Macedonia, Grecja, Bułgaria, Rumunia i Hiszpania. Wprawdzie Unia Europejska dysponuje potężną armią, której wykorzystanie pomaga ograniczyć zagrożenia, jednak działalność Straży Granicznej zasługuje na uznanie, gdyż bez jej pomocy nie byłoby możliwe tak szybkie reagowanie na zagrożenia, które *de facto* dotyczą wszystkich krajów znajdujących się w pobliżu konfliktu. W opracowaniu podkreślono, że Organizacja Narodów Zjednoczonych nigdy nie angażowała Straży Granicznej w swoje działania i dotychczas koncentrowała się wyłącznie na użyciu sił zbrojnych.

Niniejsza praca składa się ze wstępu, dwóch rozdziałów, streszczenia, podsumowania i bibliografii. Ze względu na specyfikę przedmiotu badań w opracowaniu zastosowano metodę badania dostępnych dokumentów oraz metodę analizy literatury przedmiotu.

Słowa kluczowe: Straż Graniczna, bezpieczeństwo międzynarodowe, misje pokojowe, UE

Wprowadzenie

Konieczność reagowania na potencjalne niebezpieczeństwo i rozwiązywania sytuacji konfliktowych za pomocą całego spektrum środków zarówno administracyjnych, jak i dyplomatycznych sprawiły, że coraz większego znaczenia nabierają misje pokojowe i stabilizacyjne. Udział w misjach pokojowych często utożsamiany jest z uczestnictwem w nich wyłącznie formacji wojskowych. Tymczasem w działaniach na rzecz międzynarodowego bezpieczeństwa i pokoju czynnie uczestniczą również inne formacje mundurowe, np. Policja, Wojsko, Służba Celna czy też Straż Graniczna. Zakres ich zadań nie ogranicza się do ścisłej współpracy z wojskiem. Wszystkie wymienione formacje mogą niezależnie od siebie stanowić cenne wsparcie dla organów państw będących stronami konfliktu w tworzeniu struktur mających na celu zapewnienie bezpieczeństwa ludności cywilnej i sprawnego funkcjonowania aparatu administracyjno-prawnego.

Celem niniejszej pracy jest analiza zaangażowania oraz określenie roli i funkcji Straży Granicznej w misjach pokojowych Unii Europejskiej. Działając w ścisłej współpracy z takimi formacjami jak Policja, Wojsko, Służba Celna czy Straż Graniczna, wspiera państwa, które znalazły się w konfliktach militarnych, gospodarczych bądź narodowościowych. Dzięki swojemu zaangażowaniu i współpracy z funkcjonariuszami z innych krajów, funkcjonariusze Straży Granicznej wymieniają się m.in. wiedzą i doświadczeniem, sprzętem technicznym najnowszej generacji, sposobami radzenia sobie podczas kontroli granic i obszarów przygranicznych oraz – współpracując z obcokrajowcami – poszerzają swoje kwalifikacje zawodowe i kompetencje językowe.

Funkcjonariusze Straży Granicznej z Polski niejednokrotnie mieli możliwość wykazania się cennymi umiejętnościami w ramach pomocy państwom, które znalazły się w kryzysie. Mowa tutaj w szczególności o Kosowie, Gruzji, Ukrainie, Macedonii, Grecji, Bułgarii, Rumunii i Hiszpanii. Działalność tej formacji zasługuje na uznanie, gdyż bez jej pomocy nie byłaby możliwa tak szybka reakcja na zagrożenia, które *de facto* dotyczą wszystkich państw: nie tylko tych znajdujących się w konflikcie, lecz także będących w jego zasięgu i bezpośrednim sąsiedztwie.

Jak wynika z dotychczasowych obserwacji i doświadczeń, misje pokojowe oraz stabilizacyjne nie ograniczają się do realizacji zadań wyłącznie militarnych. Mają charakter kompleksowy i wielowymiarowy, uwzględniają bowiem zarówno działania wojskowe, jak i ekonomiczne oraz społeczne. Choćby z tego względu wiedza merytoryczna i doświadczenie Straży Granicznej mogą być cenne podczas realizacji misji. Wydaje się jednak, że zasadniczym warunkiem powodzenia tego rodzaju misji jest kooperacja wojskowo-cywilna i celowa koordynacja wszystkich profesjonalnych działań ukierunkowanych na zapewnienie bezpieczeństwa i minimalizację zagrożenia.

Współczesne misje pokojowe wymagają zatem nie tylko kompetentnej kadry wojskowej, lecz także w równym stopniu zaangażowania innych formacji mundurowych, a nawet struktur cywilnych. Unia Europejska, zrzeszając ze sobą wszystkie państwa członkowskie, dysponuje potężną armią, której ewentualne użycie w strefie zagrożenia skutkuje zminimalizowaniem ryzyka bądź jego ostatecznym wyeliminowaniem. Sama armia jednak nie zawsze jest wystarczająca i skuteczna, jeśli wziąć pod uwagę złożoność wszystkich problemów związanych z konfliktami, zwłaszcza tych dotyczących zabezpieczenia granic. Co więcej, koncepcja Unii Europejskiej jako mocarstwa niewojskowego powstała już w latach 70. ubiegłego wieku i ma długą tradycję. Zakłada, że Unia oddziałuje na innych partnerów i system międzynarodowy, używając środków wyłącznie pokojowych (ekonomicznych, dyplomatycznych, politycznych), a nie militarnych. To stanowi o wyjątkowości Unii Europejskiej i skłania ją do wykorzystania innych niż wojsko formacji mundurowych¹. Dlatego też kwestie związane z zaangażowaniem Straży Granicznej w misje pokojowe Unii Europejskiej zasługują na wnikliwą analizę, ponieważ, jak pokazał chociażby niedawny kryzys na granicy polsko-białoruskiej, skuteczna ochrona granic jest obecnie zagadnieniem najwyższej wagi, wywołującym wiele poważnych konsekwencji dla państw objętych konfliktem i tych znajdujących się w jego bezpośrednim sąsiedztwie.

Należy w tym miejscu podkreślić, że Straż Graniczna nigdy nie została poproszona o pomoc w działaniach Organizacji Narodów Zjednoczonych, która skupiała się wyłącznie na wykorzystaniu sił zbrojnych. Temat roli Straży Granicznej wydaje się interesujący z uwagi na to, że wypełnia istniejącą lukę w dotychczasowych badaniach i pozwala odpowiedzieć na pytania, które są ważne z punktu widzenia bezpieczeństwa wewnętrznego i międzynarodowego.

¹ K. Zajączkowski, *Misje cywilne i operacje wojskowe Unii Europejskiej w perspektywie wybranych teorii stosunków międzynarodowych i integracji europejskiej*, Warszawa 2019, s. 34–44.

Straż Graniczna jako gwarant bezpieczeństwa państwa

Istota państwa i jego bezpieczeństwa

W systemie międzynarodowym państwo jest suwerennym podmiotem. O skuteczności działań państwa decydują jego wewnętrzne struktury organizacyjne, tj. aparat administracyjno-prawny, system bezpieczeństwa oraz kapitał gospodarczy. Są to atrybuty państwowości, które stanowią o potędze i sile państwa. Jedną z podstawowych funkcji państwa jest ochrona granic państwowych i zapewnienie bezpieczeństwa publicznego. Okazuje się jednak, że system prawa międzynarodowego staje się częstokroć niewydolny w obliczu zagrożenia ze strony niektórych szkodliwych i destrukcyjnych podmiotów sceny geopolitycznej, m.in. międzynarodowych organizacji przestępczych i terrorystycznych. Wówczas państwa, które czują się zagrożone, w ramach istniejących służb wewnętrznych i organizacji międzynarodowych samodzielnie i dobrowolnie decydują się na podjęcie określonych działań o możliwie największej skuteczności. Chodzi tutaj o rozwiązania mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa i stanu pokoju dla obywateli, bowiem żaden kraj nie jest w stanie przewidzieć zagrożeń, które mogą nadejść z zaskoczenia. Dlatego też warto być na nie przygotowanym, używając – dla zapewnienia pełnej ochrony – wszelkich specjalistycznych środków i pokładu osobowego Straży Granicznej do zwalczania niepożądanych ataków terrorystycznych, przemytu, handlu ludźmi i niedozwolonymi towarami².

Aby zapewnić stan, w którym człowiek czuje się bezpieczny, należy skupić się na ochronie jego życia i zdrowia, uczuć religijnych, wolności i życia, które dają mu gwarancję spokoju i poczucie bezpieczeństwa. W Polsce gwarantem praw, obowiązków, wolności obywatela i człowieka jest Konstytucja uchwalona w 1997 roku. Termin „bezpieczeństwo” pojawia się w niej dwukrotnie w kontekście ustroju państwa. Rozdział 1 art. 5 Konstytucji stanowi, że „Rzeczpospolita Polska strzeże niepodległości i nienaruszalności swojego terytorium, zapewnia wolności i prawa człowieka oraz bezpieczeństwo obywateli”³. Zapis ten harmonijnie koresponduje z art. 26 Konstytucji, który mówi, że „Siły Zbrojne Rzeczypospolitej Polskiej służą ochronie niepodległości państwa i niepodzielności jego terytorium

2 W. Kitler, *Organizacja bezpieczeństwa narodowego RP. Aspekty ustrojowe, prawno-administracyjne i systemowe*, Toruń 2018, s. 23.

3 Ustawa z dnia 2 kwietnia 1997 r. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. z 1997 r., nr 78, poz. 483), art. 5.

oraz zapewnieniu bezpieczeństwa i nienaruszalności jego granic⁴. Wszystkie akty prawne, które traktują o bezpieczeństwie, są wtórne względem ustawy zasadniczej. Istniejący ustrój i system bezpieczeństwa służy zatem gwarancji praw konstytucyjnych. Z drugiej strony odpowiedzialny jest za monitorowanie stanu bezpieczeństwa oraz dążenie do utrzymania warunków życia i rozwoju wolnych od zagrożeń.

Każde państwo stanowi oddzielną strukturę, która nigdy nie może mieć w pełni zagwarantowanego pokoju. Nie wiadomo, czy stan pokoju nie przerodzi się w stan walki, czyli burzliwy okres, który doprowadzi do pełnoskalowej wojny pomiędzy państwami lub narodami. Straż Graniczna jako formacja, która chroni obywateli danego kraju przed niepożądanymi najazdami zza granic: grup czy pojedynczych osób, ma na celu ochronę obywateli, by mogli czuć się w pełni bezpieczni. Tak ważna jest dlatego rola tego organu przy granicach państw.

Państwa, które są jednocześnie członkami Unii Europejskiej, mają za zadanie zapewnianie wzajemnego bezpieczeństwa. To właśnie dzięki współpracy są w stanie błyskawicznie zareagować, gdy pojawi się zagrożenie spoza granic danego kraju. Tym bardziej, że swoboda, jaka wiąże się z podróżowaniem pomiędzy krajami członkowskimi Unii Europejskiej bez konieczności posiadania paszportu wiąże się również z dodatkowymi zagrożeniami. Straż Graniczna nie kontroluje wszystkich obywateli przemieszczających się pomiędzy granicami, co jest związane z dodatkową pracą przy wrywkowym kontrolowaniu podejrzanych podmiotów i pojazdów, które mogą nielegalnie przewozić niedozwolone materiały lub osoby (przemysł towarów, handel ludźmi). Konieczne jest zwrócenie szczególnej uwagi na zwiększające się systematycznie zagrożenia, jakie w bezpośredni sposób uderzają zarówno w bezpieczeństwo struktur państwa, jak i całego społeczeństwa.

Rozwiązywanie przez państwa przede wszystkim problemów natury politycznej doprowadziło do tego, że coraz ważniejsze stają się misje pokojowe postrzegane w kontekście militarnym⁵. Bardzo ważnym aspektem jest szybkie reagowanie na zagrożenia bezpieczeństwa, jak również rozwiązywanie sytuacji problemowych, konfliktowych i politycznych mających skalę państwową. Operacje pokojowe to zapobieganie wszelakim działaniom wojennym poza granicami kraju bądź w jego obrębie przy udziale osób zewnętrznych.

4 Ibidem, art. 26.

5 T. Bąk, *Misje stabilizacyjne i operacje pokojowe metodą rozwiązywania konfliktów militarnych*, „Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Oficerskiej Wojsk Lądowych im. gen. T. Kościuszki” 2012, nr 1 (163), Rzeszów 2012, s. 1.

Zadania Straży Granicznej w kontekście zapewnienia bezpieczeństwa

Szeroko rozumiane bezpieczeństwo stanowi podstawową potrzebę każdego człowieka. Jego brak wprowadza w zakłopotanie, strach, a nawet panikę w obliczu nieznanego zagrożenia, które może pojawić się w każdej chwili. W piramidzie Masłowa potrzeba bezpieczeństwa pojawia się zaraz za potrzebami fizjologicznymi, co sprawia, że ma dużą wagę. Ważne jest jej zaspokojenie, czyli uzyskanie stanu, w którym człowiek czuje się na tyle komfortowo, że nie martwi się o nadchodzące jutro.

Odpowiedzialność za społeczeństwo w tym względzie bierze Straż Graniczna, której podstawowym zadaniem jest ochrona obywateli przed wszelkimi zagrożeniami, które mogą pojawić się za granicami kraju (przemyty, migracje, wykroczenia, haracze, wszelkiego rodzaju przestępstwa). Jak wynika z przeprowadzonych badań, w naszym kraju owa formacja działała zgodnie z zapisanymi normami i zasadami. Pełniła wiele obowiązków, dzięki czemu zapewniała ochronę obywatelom, jak również osobom podróżującym, przekraczającym daną granicę. Dysponując odpowiednim sprzętem technicznym, zabezpieczała stale granice, by móc realizować zadania wynikające z ciągłego monitorowania granic przed różnego rodzaju niebezpieczeństwami.

Dzięki przystąpieniu do Unii Europejskiej Straż Graniczna była w stanie działać jeszcze lepiej i efektywniej. Przy pełnej współpracy z partnerami unijnymi mogła skutecznie monitorować sytuację w całej Unii Europejskiej. Nie trzeba w tym miejscu przypominać, jak ważne jest ciągle sprawdzanie sytuacji panującej przy granicach i jakie znaczenie ma współpraca między państwami w tworzeniu bezpieczeństwa kraju, obywateli i całego świata. Straż Graniczna, uczestnicząc w misjach pokojowych organizowanych przez Unię Europejską, współdziałała oraz nadal współdziała w zakresie wzajemnej pomocy wszystkich państw członkowskich należących do tej struktury. Jej pomoc odegrała bardzo ważną rolę w zabezpieczeniu granic państw członkowskich, sprawdzeniu funkcjonowania innych przejść granicznych, doskonaleniu się w technicznych zabezpieczeniach stosowanych w innych państwach, jak również jednocześnie w ochronie własnego kraju, by różnego rodzaju przestępstwa nie wdarły się poza jego granice.

Ochrona granic jest podstawą spokojnego życia lokalnych społeczności danego państwa, dlatego tak ważne jest pochylenie się na tym temacie i pogłębienie zagadnień dotyczących specyfiki pracy Straży Granicznej, czyli formacji mundurowej, która codziennie zmagą się z różnymi rodzajami przestępczości i naraża swoje życie, by dbać o zdrowie i życie swoich bliskich, krewnych, przyjaciół, a przede wszystkim dobro całego kraju. Aby zapewnić ład i bezpieczeństwo, należy wypracować odpowiednio bliską współpracę pomiędzy państwami członkowskimi Unii Europejskiej.

Będzie to miało wymierny wpływ na jakość i skalę migracji, która w coraz większym stopniu jest zauważalna na całym świecie. Z migracją wiąże się niestety często działalność przestępcza, która może doprowadzić do zakłócenia spokojnego życia obywateli, dlatego tak ważna jest ścisła współpraca pomiędzy państwami, związana choćby z pracą straży granicznej i organów ścigania. Bez współpracy nie ma mowy o zapewnieniu bezpieczeństwa danego kraju przy „otwartych granicach” w strefie Unii Europejskiej⁶.

Państwa przynależące do strefy Schengen skupiają się na działaniach, których celem jest przeprowadzenie w pełni skutecznej kontroli na zewnętrznych granicach. Wyniki kontroli decydują o wydaniu lub odmowie udzielenia wizy. Dzięki współpracy pomiędzy poszczególnymi służbami Unia Europejska ma możliwość zabezpieczenia swoich granic i polepszania systemu bezpieczeństwa. Służby mundurowe na czele ze Strażą Graniczną odgrywają ważną rolę w zapewnieniu spokoju wewnątrz kraju, jednakże zarówno obywatele, jak i przedsiębiorstwa czy rządy krajowe mogą stać się ofiarami terroryzmu, międzynarodowej przestępczości zorganizowanej bądź też kataklizmów i kryzysów. Dobrym pomysłem jest stworzenie systemu działań, których celem jest zwiększenie poczucia bezpieczeństwa i komfortu życia dla wszystkich mieszkańców państw Unii Europejskiej, tak aby każdy obywatel czuł się bezpiecznie we własnym kraju, co jest podstawowym zadaniem formacji Straży Granicznej. Bez pomocy strażników granicznych nie byłibyśmy w stanie ochronić swojego kraju przed wieloma próbami jego zniszczenia przez nieprzyjaciela⁷.

Straż Graniczna jest formacją powołaną w celu ochrony i zabezpieczenia zewnętrznych granic kraju. Ponadto wykonuje wiele zadań związanych z kontrolą ruchu granicznego. W jej zakresie kompetencyjnym znajduje się udzielanie wiz i pozwoleń na przekroczenie granicy wybranego państwa. Prowadzi również działania poszukiwawcze. W ramach zwalczania przestępczości zajmuje się także wykrywaniem sprawców wykroczeń i przestępstw.

Straż Graniczna sprawuje nadzór nad bezpieczeństwem granic morskich, powietrznych i lądowych oraz czuwa nad przestrzeganiem prawa przez podmioty przekraczające granice. Na służbie granicznej spoczywa nie tylko obowiązek kontroli przestrzeni przygranicznej, ale również przygotowanie, aktualizowanie oraz przekazywanie informacji odpowiednim służbom państwowym⁸.

6 A. Chomacki, *Straż Graniczna jako element systemu bezpieczeństwa państwa*, „Obronność. Zeszyty Naukowe Wydziału Zarządzania i Dowodzenia Akademii Obrony Narodowej” 2012, nr 3, s. 20–30.

7 Ibidem, s. 20–26.

8 Ustawa z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz.U. z 2011 r., nr 116, poz. 675).

Jak wynika z powyższych założeń ustawowych, Straż Graniczna ze względu na powierzone jej zadania powinna działać w taki sposób, by każdy z obywateli czuł się bezpiecznie, a całe państwo było odpowiednio zabezpieczone przed niepożądanymi najazdami nieprzyjaciół. Zaangażowanie się Rzeczypospolitej Polskiej w działanie międzynarodowej społeczności, które ma na celu utrzymanie pokoju i bezpieczeństwa, wiąże się z ustanowieniem odpowiednich podstaw prawnych. Rozwiązania związane z użyciem kontyngentów Straży Granicznej w zakresie międzynarodowych misji pokojowych były wzorowane na przepisach zawartych w ustawie z dnia 6 kwietnia 1990 roku o Policji wprowadzonych nowelizacją z dnia 27 lipca 2001 roku. Uszczegółowiają one cele użycia kontyngentu, jak również kwestie dotyczące podmiotów właściwych w sprawach organizowania kontyngentu, ponadto zakres decyzji dotyczących użycia kontyngentu, a także uprawnienia i obowiązki osób wchodzących w skład kontyngentu oraz źródła finansowania użycia jednostek Straży Granicznej poza granicami państwa. Takie rozwiązania prawne ujęte w ustawie odpowiadają regulacjom, jakie zawarte zostały w ustawie z dnia 11 września 2003 roku o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych. Zobowiązania prawnomiędzynarodowe wynikające z Traktatu o Unii Europejskiej, dotyczące wspólnej polityki bezpieczeństwa będącej domeną Unii, uzasadniają potrzebę wprowadzenia do ustawy o Straży Granicznej rozwiązań pozwalających na użycie kontyngentów Straży Granicznej poza granicami państwa.

Udział Straży Granicznej w wybranych misjach pokojowych

W polskiej rzeczywistości prawnej zadania Straży Granicznej są wymienione w art. 1 ust. 2 ustawy o Straży Granicznej. Priorytetowe wśród tych zadań są ochrona granicy państwowej, a także organizowanie i dokonywanie kontroli ruchu granicznego. Straż Graniczna jako formacja mundurowa odpowiedzialna jest za wydawanie zezwoleń na przekraczanie granicy państwowej, w tym wiz, oraz za rozpoznawanie i wykrywanie przestępstw i wykroczeń, w szczególności przestępstw i wykroczeń dotyczących przekraczania granicy państwowej i wiarygodności dokumentów wymaganych przy przekraczaniu granicy, przestępstw skarbowych i wykroczeń skarbowych, przestępstw i wykroczeń związanych z przemytem towarów, broni, amunicji, materiałów wybuchowych, dóbr kultury i narkotyków, oraz ściganie ich sprawców⁹.

W ramach realizacji ustawowych zadań Straż Graniczna gromadzi i przetwarza informacje z zakresu ochrony granicy państwowej i kontroli ruchu granicznego

⁹ Ustawa z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (tekst jedn. Dz.U. z 2022 r., poz. 1061).

oraz udostępnia je właściwym organom państwowym¹⁰. Szeroki zakres opisanych wyżej zadań i uprawnień skłania do wniosku, że Straż Graniczna jest formacją, która jest w stanie efektywnie realizować cele misji pokojowych. Poniżej znajdują się przykłady wybranych misji.

Kryzys ukraińsko-mołdawski

Straż Graniczna brała czynny udział w pomocy dla Ukrainy i Mołdawii w misjach pokojowych organizowanych przez Unię Europejską. Państwa graniczące postanowiły zaprzestać działań, które niosły ze sobą zagrożenie, i zainteresowały się Naddniestrzańską Republiką Mołdawską. W skład zainteresowanych stron wchodziły Rosja, Ukraina, Organizacja Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie, Stany Zjednoczone oraz Unia Europejska¹¹. Największy problem w relacjach mołdawsko-naddniestrzańskich stanowiła szeroko rozwinięta przestępczość, która stwarzała zagrożenie dla bezpieczeństwa społeczeństwa, jak i obu krajów zaangażowanych w konflikt. Wykorzystując status nieuregulowanej sytuacji międzynarodowej, Naddniestrzańska Republika Mołdawska używała wszelkich działań mających na celu łamanie prawa. Dotyczyło to zwłaszcza przemytu papierosów, nielegalnych transakcji samochodowych, handlu bronią palną, jak również handlu ludźmi. W związku z utratą 405 km granicy ukraińsko-mołdawskiej zaistniało niebezpieczeństwo, że przemysł stanie się trudniejszy do wykrycia, a straty finansowe z tym związane będą ogromne. Mołdawia liczyła się z problemami związanymi z towarami eksportowanymi z Naddniestrza. Sytuacja ustabilizowała się chwilowo, kiedy w 1996 roku Mołdawia doszła do porozumienia z Naddniestrzem, dając mu prawo używania pieczęci celnych oraz dokumentów potrzebnych do prowadzenia samodzielnego eksportu¹².

Problem pojawił się w momencie, kiedy Ukraina zaczęła przyjmować towary, które posiadały stare emblematy. Stanowiło to konflikt interesów, gdyż Mołdawia traktowała taki stan rzeczy jako nielegalny obrót towarami. Nie doszło do porozumienia w zakresie współpracy ukraińsko-mołdawskiej, co doprowadziło do wielu konfliktów. Teren Naddniestrza stał się „piętą achillesową” obydwu państw w rozwijającym się systemie, jaki charakteryzuje przede wszystkim bezprawie.

¹⁰ *Prawa i zadania funkcjonariuszy Straży Granicznej w świetle nowelizacji ustawy o Straży Granicznej*, Kancelaria Senatu RP, Biuro Informacji i Dokumentacji, Warszawa 2017, s. 5.

¹¹ M. Kosienkowski, *Naddniestrzańska Republika Mołdawska. Determinanty przetrwania*, Toruń 2010, s. 121–124.

¹² D. Gajos, *Udział Rzeczypospolitej Polskiej w rozwiązywaniu konfliktu naddniestrzańskiego i działalności Misji Pomocy Granicznej Unii Europejskiej dla Mołdawii i Ukrainy (EUBAM)*, Gdańsk 2019, s. 26.

Współpraca Ukrainy i Republiki Mołdowy oparta była na następujących działaniach:

- uporządkowanie podstawowych procedur oraz stanów prawnych, które dotyczą zarządzania granicami, jakie powinny być zgodne z zasadami obowiązującymi w Unii Europejskiej,
- wsparcie ze strony mołdawskich i ukraińskich straży granicznych oraz ukraińskich służb celnych wraz z możliwością rozwoju we wskazanych formacjach¹³.

W konsekwencji w 2005 roku Unia Europejska powołała Pomoc Graniczną dla Ukrainy i Mołdawii w celu zażegnania kryzysu na granicy ukraińsko-mołdawskiej. Pomoc polegała na utworzeniu dodatkowych ochronnych dwóch biur w Ukrainie i sześciu biur terenowych (trzech w Mołdawii, trzech w Ukrainie), w których czynnie uczestniczyli strażnicy, celnicy, jak i osoby cywilne. W misji brało udział dwieście osób z siedemnastu państw Unii Europejskiej. Była to połowa wszystkich osób biorących udział w tym przedsięwzięciu. Drugą połowę stanowili strażnicy graniczni oraz celni. Cel misji został osiągnięty, a jej zakończenie ustanowiono na rok 2020. Nie wiadomo jednak, czy do konfliktu nie dojdzie powtórnie, gdyż taka sytuacja miała miejsce już kilkakrotnie. Priorytetowym zadaniem powołanej organizacji jest co najmniej ograniczenie działań przestępczych, tj. przemytu, handlu kontrabandą oraz korupcji. Mają w tym pomóc zagraniczni celnicy, jak i funkcjonariusze Straży Granicznej, którzy nie są powiązani z żadnymi układami tamtejszych państw. Szkolenia, wprowadzenie odpowiedniego, specjalistycznego zabezpieczenia technicznego, prowadzenie obchodów, patroli ma na celu poprawę obecnego stanu. Takie zmiany nakładają się na siebie i zbliżają Ukrainę oraz Mołdawię do struktur i wymagań stawianych przez Unię Europejską.

Polska od samego początku czynnie uczestniczyła w konflikcie ukraińsko-mołdawskim, wysyłając na granice strażników granicznych, jak i funkcjonariuszy celnych. Wykonywane tam działania polegają na pracy operacyjno-śledczej, działalności prewencyjnej, czynnościach kontrolnych i analizach strategicznych. Wszystkie te czynności mają na celu pomoc tamtejszym państwom w rozwiązaniu konfliktu na stałe. O aktywnym zaangażowaniu Polski w strefie naddniestrzańskiej świadczy chociażby wybór na szefa misji Polaka gen. Sławomira Pichora. Zaangażowanie widać również ze strony Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, które wspomogło działania na granicy kwotą 350 000 tys. zł. Kwota ta została przeznaczona na rozwój Policji Granicznej w Mołdawii¹⁴.

¹³ T. Bąk, *Misje stabilizacyjne...*, s. 196.

¹⁴ D. Gajos, *Udział Rzeczypospolitej...*, s. 26–28.

Inicjatywa europejska w Mołdawii i Ukrainie przyniosła wymierne skutki. Jej działania zmniejszyły tamtejszą przestępczość: kontrabandę, problem na odcinku nadniestrzańskim (granica Ukraina–Mołdawia), jak również przyczyniła się do współpracy pomiędzy tymi krajami w zakresie działalności gospodarczej. Bez udziału polskich służb: Straży Granicznej, Służby Celnej, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Centralnego Biura Śledczego i przodowniczego stanowiska polskiego generała nie udało się tak wiele osiągnąć w tej sprawie. Misja przyczyniła się także do zwiększenia klarowności procedur związanych z eksportem oraz wydajnością prowadzenia kontroli granicznej oraz do poprawy przepływu informacji pomiędzy jednostkami organizacyjnymi służb granicznych z obu krajów oraz poprawieniu jakości i wydajności infrastruktury funkcjonującej na przejściach granicznych¹⁵. Konflikt, niestety, będzie trwał, dopóki nie zostanie rozstrzygnięta sytuacja statusu prawnego Nadniestrza, który obecnie wydaje się bliżej nieokreślony. Nadal należy więc prowadzić działania na granicy ukraińskiej i mołdawskiej, realizowane przez funkcjonariuszy Straży Granicznej oraz inne służby i formacje.

Misja Unii Europejskiej w zakresie praworządności w Kosowie

Kolejną zorganizowaną przez Unię Europejską misją, o której warto wspomnieć, jest misja w Kosowie, rozpoczęta w 2008 roku, która miała stanowić największą misję Unii Europejskiej o cywilnym charakterze. Docelowo miała liczyć ponad dwa tysiące pracowników lokalnych oraz osób pochodzących z innych krajów. Jest ona wspierana przez funkcjonariuszy policji, wymiaru sprawiedliwości, administracji, służby granicznej oraz celnej. Ma ona na celu wsparcie oraz umocnienie granic, udzielenie bezpośredniej pomocy władzy i administracji Kosowa, rozwój służb ochrony państwa oraz sądownictwa, a także służb celnych, granicznych i policji. Misję Unii Europejskiej w Kosowie (EULEX Kosowo) ustanowiono na podstawie decyzji Rady Unii Europejskiej z 4 lutego 2008 roku. Misja ta objęła swoimi działaniami region Bałkanów, za który do tej pory odpowiedzialna była Tymczasowa Misja Administracyjna Organizacji Narodów Zjednoczonych. Uczestnikami misji są przedstawiciele państw członkowskich Unii Europejskiej, a także państw trzecich (m.in. USA, Rosja, Kanada, Turcja). Rada Ministrów RP, wspierając przedmiotową misję, utworzyła, a następnie skierowała do służby w rejon Kosowa kontyngenty polskiej Policji i Straży Granicznej. Głównym zadaniem obydwu kontyngentów była realizacja zadań w wieloetnicznych służbach policyjnych i granicznych, jak również wspomaganie miejscowych organów odpowiedzialnych za zapewnienie

¹⁵ N. Bobryk-Deryło, *Uwarunkowania ewolucji wspólnej polityki bezpieczeństwa i obrony Unii Europejskiej*, Warszawa 2012, s. 194.

bezpieczeństwa, przestrzegania prawa i porządku publicznego w Kosowie. Podstawowym warunkiem powołania funkcjonariusza do kontyngentu jest uzyskanie przez niego pozytywnego wyniku postępowania kwalifikacyjnego do służby poza granicami kraju oraz przejście specjalistycznego szkolenia przygotowującego do realizacji mandatowych zadań misji. Policjanci i funkcjonariusze Straży Granicznej delegowani są do służby poza granicami kraju na okresy sześciomiesięczne, z kolei eksperci policyjni obowiązki na terenie Kosowa wykonują przez okres jednego roku. Polska jest aktywnie zaangażowana w misję i ma w niej najliczniejszą reprezentację.

Misja palestyńsko-izraelska

W dniu 25 listopada 2005 roku rozpoczęto misję palestyńsko-izraelską, której podstawowym zadaniem było sprawdzenie pracy palestyńskich funkcjonariuszy na przejściu granicznym w tym właśnie obszarze. Była to misja wyłącznie obserwacyjna. W jej ramach udzielono wsparcia technicznego i szkoleniowego w tworzeniu struktur ochrony granicznej. Ponadto dokonano oceny rozwiązań proceduralnych oraz jakości działań miejscowej straży granicznej i służby celnej. Zwrócono uwagę na potrzebę przeprowadzenia ponownej kontroli w sytuacji braku zgodności z ustalonymi zasadami i regulacjami. Podsumowując, misja graniczna EUBAM Rafah (ang. *European Union Border Assistance Mission at the Rafah Crossing Point – EUBAM Rafah*) miała za zadanie zabezpieczyć otwarte i niezakłócone funkcjonowanie przejścia granicznego w Rafah poprzez doradztwo i szkolenia zorganizowane przez m.in. funkcjonariuszy polskiej Straży Granicznej.

W efekcie misja obserwacyjna wniosła nową jakość do procesu tworzenia systemu bezpieczeństwa w Autonomii Palestyńskiej. W ową misję zaangażowanych zostało aż siedemnaście krajów Unii Europejskiej, m.in. Austria, Belgia, Estonia, Finlandia. Personel misji złożony był z 70 osób, które reprezentowały policję, służby graniczne oraz służby celne. Funkcjonariusze biorący udział w Misji Unii Europejskiej ds. Pomocy Granicznej w rejonie przejścia granicznego w Rafah nie mieli władzy wykonawczej. Takie uprawnienia mieli jedynie palestyńscy pogranicznicy i celnicy, którzy realizowali czynności kontrolne. Członkowie misji mogli jedynie monitorować, sprawdzać i reagować przy ponownej kontroli osoby lub obiektu. Takie sytuacje miały miejsce tylko wtedy, gdy trzeba było zweryfikować zasadność działań funkcjonariuszy na granicach, ich kompetencje czy też zaangażowanie w powierzone obowiązki¹⁶.

Zawieszenie mandatu misji było związane bezpośrednio z przejściem władzy w Strefie Gazy przez Hamas. Unia Europejska uznaje tę organizację za terrorystyczną.

¹⁶ Zob. www.eubam-rafah.eu (dostęp 9.07.2021).

Organizacja ta przejęła kontrolę również nad przejściem granicznym oraz sprzętem o wartości około 5 mln euro. Na mocy porozumienia z 2005 roku zadania kontrolne na przejściu granicznym Rafah miało być wykonywane przez Force 17, jednostkę związaną z Fatahem, czyli przeciwnikiem Hamasu. Funkcjonując w strukturach gwardii prezydenckiej, nie miała ona możliwości do powrotu do Strefy Gazy, jaki był obowiązkowy do wznowienia działalności misji EU BAM Rafah. W efekcie nastąpiło przeniesienie misji EU BAM Rafah na terytorium Izraela. Zawieszenie operacji nie spowodowało jej likwidacji. Misja w dalszym ciągu zachowuje zdolności operacyjne, które pozwalają jej na szybki powrót do Rafah. Dodatkowo przygotowywane są projekty pozwalające na wzmocnienie potencjału jej działania¹⁷.

Misja w Macedonii

Misje pokojowe powinny stanowić część ogólnej strategii niezbędnej do rozwiązania danego konfliktu. Takie działania dodatkowo wymagają równoczesnego prowadzenia różnorodnych kroków – politycznych, gospodarczych, rozwojowych. Dążenia społeczności międzynarodowej do utrzymania pokoju muszą zawsze być zgodne z przyjętym kierunkiem działań. Co ważne, dbałość o wypracowanie realnego pokoju wymaga czasu oraz odbudowy zaufania i stworzenia nowych możliwości narodowych. Uczestniczący w misjach pokojowych, poprzez pracę w lub na rzecz organizacji międzynarodowej, wykonują zadania powierzone im przez państwa członkowskie w sposób uczciwy, kompetentny oraz z odpowiednim szacunkiem¹⁸. Takiego kompleksowego i kompetentnego podejścia wymagał konflikt między Macedończykami a Albańczykami, który rozgorzał w 2001 roku i doprowadził Macedonię na skraj wojny domowej. W celu zapobieżenia wojnie zwaśnione strony podpisały porozumienie pokojowe, a organizacje międzynarodowe rozpoczęły tam natychmiastową operację, której celem było zaprowadzenie pokoju, w szczególności rozbrojenie rebeliantów oraz zniszczenie broni. Operacja została zakończona 26 września 2001 roku.

W odpowiedzi na prośbę rządu macedońskiego rozpoczęła się wówczas operacja pokojowa *Amber Fox* (Bursztynowy Lis), do której została zaproszona również Rzeczpospolita Polska. W dniu 1 kwietnia 2003 roku siły militarne wyasygnowane przez NATO zostały zastąpione przez 450 żołnierzy Unii Europejskiej (operacja *Concordia*), w tym 25 Polaków. W grudniu 2003 roku polscy żołnierze zakończyli

17 EU Border Assistance Mission at Rafah Crossing Point (EUBAM RAFAH) Factsheet, November 2009, www.eubam-rafah.eu/en/node/5136 (dostęp 1.07.2022).

18 A. Miller, *Podstawy prawne udziału sił zbrojnych, zbrojnych RP w operacjach pokojowych*, „Zeszyty Naukowe AON” 2010, nr 3 (80), s. 193.

misję, a ich miejsce zajęli policjanci z unijnej EUPOL Proximy, w tym policjanci z Polski. Kilka lat później do misji dołączyli funkcjonariusze Straży Granicznej. Misja była zwieńczeniem czterech dotychczasowych operacji pokojowych, których zadaniem było przywrócenie stabilności Macedonii i które wpłynęły na przybliżenie jej do struktur europejskich i euroatlantyckich.

Od 2019 roku funkcjonariusze Straży Granicznej wspierają Policję Macedonii w przeciwdziałaniu kryzysowi migracyjnemu. Pierwszą misją dowodził mjr SG Krzysztof Grzech z Nadwiślańskiego Oddziału Straży Granicznej¹⁹. Wśród oddelegowanych do Macedonii znaleźli się funkcjonariusze z kilku oddziałów i ośrodków Straży Granicznej, a także z Komendy Głównej. Ich głównym zadaniem było zapobieganie nielegalnemu przekraczaniu granicy poza przejściami granicznymi, rejestracja wniosków o ochronę międzynarodową oraz badanie autentyczności dokumentów.

Funkcjonariusze przed misją brali udział w szkoleniu przygotowującym, realizowanym w Ośrodku Szkoleń Specjalistycznych Straży Granicznej w Lubaniu. Celem tego szkolenia było przygotowanie grupy do wspólnej realizacji zadań. Funkcjonariusze brali udział w zajęciach m.in. z zakresu pierwszej pomocy, w tym ewakuacji z pojazdów, technik posługiwania się bronią palną, doskonalili również technikę realizacji czynności w obiektach zurbanizowanych i poznawali zasady przemieszczania się pojazdów w kolumnie.

W 2020 roku do Republiki Macedonii Północnej udała się kolejna grupa funkcjonariuszy Straży Granicznej, która została skierowana do miejscowości Gewgelija przy granicy macedońsko-greckiej. Do głównych zadań polskich funkcjonariuszy na tym terenie należy ochrona tzw. zielonej granicy. Dowódcą tej edycji misji w Macedonii jest ppłk Straży Granicznej Aneta Wojtanowska-Zimoń z Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie. Wyjazd tego kontyngentu do Republiki Macedonii Północnej był o tyle wyjątkowy, że funkcjonariusze w ramach misji przewieźli pomoc humanitarną dla Macedonii. Strażnicy graniczni przekazali Republice Macedonii Północnej środki medyczne do walki z COVID-19²⁰.

19 W skład Straży Granicznej wchodzi 12 oddziałów: nadwiślański, śląski, warmińsko-mazurski, podlaski, nadbużański, karpacki, sudecki, łужицьki, lubuski, morski, śląski, pomorski i bieszczadzki.

20 <https://strazgraniczna.pl/pl/aktualnosci/7383,Funkcjonariusze-SG-rozpozczeli-kolejna-misje-w-Macedonii.html> (dostęp 1.07.2022).

Wnioski

We wszystkich operacjach pokojowych należy się skupić na ścisłych zasadach i przepisach prawa, których trzeba bezwzględnie przestrzegać. To one bowiem warunkują szybkość oraz bezpieczeństwo prowadzonych działań. Do wskazanych standardów można zaliczyć m.in. zasadę jedności dowodzenia, zasadę współdziałania wojskowo-cywilnego, zasadę poszanowania i szacunku, zasadę wiarygodności, zasadę bezstronności, zasadę przejrzystości prowadzonych działań i operacji, zasadę elastyczności, zasadę ograniczenia siły oraz zasadę swobody manewru²¹.

Zgodnie z przepisami prawa międzynarodowego obowiązkiem Unii Europejskiej, Organizacji Narodów Zjednoczonych, OBWE i NATO jest podejmowanie interwencji na obszarach objętych konfliktem zbrojnym. Bez znaczenia jest charakter i źródło konfliktu. W założeniu każda misja pokojowa powinna być wolna od wszelkich uprzedzeń. Działania pokojowe podejmuje się bez względu na ekonomiczne, światopoglądowe czy socjalne uwarunkowania konfliktu. W terminologii NATO funkcjonuje pojęcie „operacji wspierania pokoju”, co oznacza „operacje inne niż wojna”. W myśl przytoczonej definicji „operacje pokojowe to wszystkie działania realizowane na rzecz bezpieczeństwa między narodami”. Organizacja Narodów Zjednoczonych jest organizacją o charakterze pokojowym, toteż oczywisty jest brak w jej strukturze jednostek wojskowych i innych formacji obronnych. Państwa uczestniczące w operacji pokojowej mogą dobrowolnie decydować o użyciu swoich wewnętrznych struktur obronnych.

Zadaniami sił pokojowych związanymi z ochroną granic są m.in.:

- systematyczne obserwowanie warunków panujących po jednej stronie i po obu stronach granicy,
- wszelkiego rodzaju działania prewencyjne skierowane na zagrożenia, jakie mogą zaistnieć na granicy, które mogłyby narazić bezpieczeństwo wewnętrznej struktury państwa,
- misja pojednania oraz mediacji, których zasadniczym celem jest poznanie stanu faktycznego poprzez prowadzone obserwacje i śledztwo,
- udzielanie pomocy w procesie utrzymania ładu prawnego i porządku, zwłaszcza wtedy, gdy państwo wystosuje wnioski o taką właśnie pomoc²².

21 P. Żarkowski, *Operacje pokojowe jako czynnik stabilizacji bezpieczeństwa międzynarodowego (Peacekeeping Operations as a Stabilizing Factor of the International Security)*, „Systemy Logistyczne Wojsk” 2017, nr 46, s. 273.

22 Por. C. Dęga, *Udział Wojska Polskiego w misjach pokojowych Organizacji Narodów Zjednoczonych*, Warszawa 1993, s. 59–68.

Na powodzenie operacji pokojowych organizowanych przez ONZ, OBWE, NATO UE ma wpływ wiele czynników. Przede wszystkim każda albo zdecydowana większość stron danego konfliktu powinna wyrazić zgodę, by walki zostały zakończone. W pierwszej kolejności powinien zaistnieć pokój, który byłby możliwy do utrzymania, a najważniejsze strony danego konfliktu powinny zgodzić się na pomoc niesioną przez organizacje międzynarodowe celem rozwiązania sporu.

Realizowane obecnie operacje pokojowe cechuje bardzo złożone działanie – można to zaobserwować praktycznie na każdym ich poziomie. Wśród nich są przedsięwzięcia o charakterze wojskowym, politycznym, ekonomicznym, gospodarczym, społecznym oraz kulturowym. Głównym założeniem tego rodzaju misji jest współpraca cywilno-wojskowa oraz koordynacja działań na szczeblu międzynarodowym, jak również na poziomie wewnętrznym. Współcześnie operacje pokojowe realizowane są dzięki odpowiedniej ilości i jakości kadry wojskowej, a także funkcjonariuszy takich służb jak Służba Celna i Straż Graniczna oraz dzięki szerokiemu zaangażowaniu ekspertów cywilnych. Wymagają także zgromadzenia funduszy i stworzenia odpowiedniego zaplecza logistycznego niezbędnego do realizacji przyjętych programów stabilizacyjnych i rekonstrukcyjnych. Konieczność szybkiej reakcji na zagrożenie dla bezpieczeństwa wynikająca z obowiązujących zasad bezpieczeństwa międzynarodowego spowodowała, że niezbędna jest współpraca pomiędzy państwami w tworzeniu bezpiecznej przestrzeni dla przyszłych pokoleń. Decyzja dotycząca użycia sił zbrojnych w tego rodzaju operacjach nie jest łatwa. Obarczona jest dużym stopniem ryzyka oraz licznymi uwarunkowaniami logistycznymi.

W większości przypadków jednak podjęcie przez społeczność międzynarodową decyzji o przeprowadzeniu operacji pokojowej w regionie dotkniętym konfliktem zbrojnym stanowi jedyny skuteczny sposób rozwiązania spornych problemów lub zahamowania konfliktu, który może w krótszym lub dłuższym czasie przerodzić się w katastrofę na skalę europejską lub nawet światową. Jego konsekwencje mogą być odczuwalne przez wiele następnych lat, dlatego też tak ważna jest wzajemna pomoc i współpraca pomiędzy krajami, siłami, wymiana informacji, prowadzenie wspólnych szkoleń i inne działania prowadzące do ładu i bezpieczeństwa całego globalnego świata, a przede wszystkim bezpieczeństwa obywateli, którzy przemieszczają się pomiędzy państwami.

Podsumowując, wszelkie działania prowadzone przez Straż Graniczną oraz inne służby mundurowe w ramach misji pokojowych UE skłaniają do stwierdzenia, że ochrona granic własnego państwa, jak też granic innych państw członkowskich, jest podstawą zapewnienia bezpieczeństwa całemu społeczeństwu. Ważną kwestią jest również wyeliminowanie wszelkich przestępstw: przemytu towarów (narkotyków, papierosów), handlu ludźmi, nielegalnej emigracji, fałszerstw, kradzieży,

handlu bronią. Działając wspólnie z innymi państwami, Straż Graniczna pomagała we wszelkich działaniach na rzecz pokoju i jedności między państwami, które znalazły się w konfliktach przygranicznych. Były to działania opierające się głównie na pracy operacyjno-śledczej, działalności prewencyjnej, czynnościach kontrolnych, analizach strategicznych. Pisząc o zaangażowaniu i roli Straży Granicznej, warto wspomnieć o korzyściach, jakie udało się odnieść funkcjonariuszom działającym w ramach owych misji pokojowych. Pogłębili oni swoją wiedzę na temat sprzętu używanego przez inne, zagraniczne formacje Straży, doskonalili znajomość języków obcych, integrowali się z oddziałami o podobnej specyfice pracy przy granicach oraz, przede wszystkim, wymieniali cenne doświadczenia związane z tą specyficzną służbą.

Bibliografia

- Bąk T., *Misje stabilizacyjne i operacje pokojowe metodą rozwiązywania konfliktów militarnych*, „Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Oficerskiej Wojsk Lądowych im. gen. T. Kościuszki” 2012, nr 1 (163).
- Bobryk-Deryło N., *Uwarunkowania ewolucji wspólnej polityki bezpieczeństwa i obrony Unii Europejskiej*, Warszawa 2012.
- Chomacki A., *Straż Graniczna jako element systemu bezpieczeństwa państwa*, „Obronność. Zeszyty Naukowe Wydziału Zarządzania i Dowodzenia Akademii Obrony Narodowej” 2012, nr 3.
- Dęga C., *Udział Wojska Polskiego w misjach pokojowych Organizacji Narodów Zjednoczonych*, Warszawa 1993.
- Gajos D., *Udział Rzeczypospolitej Polskiej w rozwiązywaniu konfliktu naddniestrzańskiego i działalności Misji Pomocy Granicznej Unii Europejskiej dla Mołdawii i Ukrainy (EUBAM)*, Gdańsk 2019.
- Kitler W., *Organizacja bezpieczeństwa narodowego RP. Aspekty ustrojowe, prawno-administracyjne i systemowe*, Toruń 2018.
- Kosienkowski M., *Naddniestrzańska Republika Mołdawska. Determinanty przetrwania*, Toruń 2010.
- Miller A., *Podstawy prawne udziału sił zbrojnych RP w operacjach pokojowych*, „Zeszyty Naukowe Akademii Obrony Narodowej” 2010, nr 3 (80).
- Prawa i zadania funkcjonariuszy Straży Granicznej w świetle nowelizacji ustawy o Straży Granicznej*, Kancelaria Senatu, Biuro Informacji i Dokumentacji, Warszawa 2017.
- Zajączkowski K., *Misje cywilne i operacje wojskowe Unii Europejskiej w perspektywie wybranych teorii stosunków międzynarodowych i integracji europejskiej*, Warszawa 2019.
- Żarkowski P., *Operacje pokojowe jako czynnik stabilizacji bezpieczeństwa międzynarodowego*, „Systemy Logistyczne Wojsk” 2017, nr 46.

Examples of the Border Guard's involvement in EU peace missions

Abstract

This article is an attempt of a theoretical analysis and practical approach to the contribution of the Border Guard to peace missions carried out by the European Union. Acting in close cooperation with formations such as the Police, the Army, the Customs Service, and the Border Guard, these missions support countries that have found themselves in military, economic or national conflicts. Their commitment and joint actions undertaken together with officers from other countries enables exchange of valuable experience, access to new-generation technical equipment, implementation of well-known procedures of border control and gaining valuable knowledge and competence related to language fluency. Due to the fact that Polish Border Guard officers help countries that are experiencing conflict or crisis, they have the opportunity to demonstrate their skills. The Polish Border Guard's participation in peace missions in Kosovo, Georgia, Ukraine, Macedonia, Greece, Bulgaria, Romania and Spain are examples of such involvement. A number of tasks entrusted in the Polish formation deserves recognition. Without their help it would not have been possible to react so quickly to threats that *de facto* concern all countries that are in the vicinity of the conflict, not only those that are directly engaged in it. The European Union, bringing together all its member states, has a powerful army which is used to minimize or ultimately eliminate danger zones. It should be stressed that the Border Guard has never been asked by the United Nations to assist in its peace missions. The United Nations focuses on the use of the armed forces.

Keywords: Border Guard, international security, peace missions, EU

CYTOWANIE

Konieczny M., *Przykłady zaangażowania Straży Granicznej w misje pokojowe Unii Europejskiej*, „Acta Iuris Stetinensis” 2023, nr 1 (vol. 42), 45–62, DOI: 10.18276/ais.2023.42-03.